

УДК 811.161.2(091)(092)

Людмила Довбня

ORCID ID: orcid.org/0000-0001-5353-3327

кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української лінгвістики і методики навчання
ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний
університет імені Григорія Сковороди»,
вул. Сухомлинського, 30, 08400, м. Переяслав-Хмельницький, Україна
ljudmila_d@ukr.net

Тамара Товкайло

ORCID ID: orcid.org/0000-0001-7142-3164

кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української лінгвістики і методики навчання
ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний
університет імені Григорія Сковороди»,
вул. Сухомлинського, 30, 08400, м. Переяслав-Хмельницький, Україна
tovkaylo_t@ukr.net

РОЛЬ Л. А. БУЛАХОВСЬКОГО В ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОГО МОВОЗНАВСТВА

У статті аналізується внесок доктора філологічних наук, професора, академіка АН УРСР, члена-кореспондента АН СРСР, Заслуженого діяча науки УРСР Л. А. Булаховського в історію становлення і розвитку славістики загалом та української мовознавчої науки зокрема, у вітчизняну лінгводидактику, а також педагогічна діяльність ученого, котрий започаткував підручники й посібники для студентів вищих навчальних закладів. Незважаючи на потужний науковий внесок дослідника в українське і світове мовознавство, його доробок є на часі і потребує подальших фахових напрацювань. Власне цим зумовлюється актуальність поданої статті. Метою розвідки є різнобічний ґрунтовний аналіз лінгвістичної спадщини Л. А. Булаховського, яка охоплює питання фонетики й орфоенії, лексикології, порівняльно-історичного мовознавства тощо.

Ключові слова: *Леонід Булаховський, славістика, історія українського мовознавства, становлення, розвиток, сучасна українська мова, фонетика, лексикологія, порівняльно-історичне мовознавство, лінгводидактична діяльність, викладання, науковий внесок.*

В статье анализируется вклад доктора филологических наук, профессора, академика АН УССР, члена-корреспондента АН СССР,

Заслуженного деятеля науки УССР Л. Булаховского в историю становления и развития славистики в целом и украинского языкознания в частности в отечественную лингводидактику, а также педагогическая деятельность ученого, который создал учебники и пособия для студентов высших учебных заведений. Несмотря на мощный научный вклад исследователя в украинское и мировое языкознание, его наследие является своевременным и требует дальнейших профессиональных наработок. Собственно этим обусловлена актуальность данной статьи. Ее целью является разносторонний глубокий анализ лингвистического наследия Л. А. Булаховского, которое охватывает вопросы фонетики и орфоэпии, лексикологии, сравнительно-исторического языкознания и др.

Ключевые слова: Леонид Булаховский, славистика, история украинского языкознания, становление, развитие, современный украинский язык, фонетика, лексикология, сравнительно-историческое языкознание, лингводидактика деятельность, преподавание, научный вклад.

The article covers the analysis of contribution of PhD in Philology, professor, academician at the Academy of Sciences of Ukrainian Soviet Socialist Republic, correspondent member of the Academy of Sciences of Union of Soviet Socialist Republics, honored worker of science of Ukrainian Soviet Socialist Republic L. A. Bulakhovskiy in the history of the formation and development of Slavic studies in general and Ukrainian linguistic science in particular; in the domestic linguodidactic as well as the analysis of pedagogical activity of the scientist who founded the textbooks and manuals for students of higher educational institutions. Despite the strong scientific contribution of the researcher in Ukrainian and international linguistics, his achievements remain vital and require further professional working out. The latter determines the relevance of the article. The objective of the research is an all-around thorough analysis of L. A. Bulakhovskiy's linguistic heritage which covers the issues of orthoepy and phonetics, lexicology, comparative and historical linguistics etc.

The scientific achievements of the researcher include not only various philological aspects, but also the linguodidactic ones. The names of his main works certify thoroughness and depth of scientific interests, the powerful intelligence of the scientist: «Origin and Development of the Language» (1925), «Introduction to comparative grammar of the Slavic languages. Phonetics of the Proto-Slavic language» (1927), «Fundamentals of Linguistics» (1931), «Historical commentary on the Russian literary language» (1936; five editions), «Russian literary language of the first half of the XIX century» (in 2 volumes; 1941, 1948), «Introduction to Linguistics» (1953), «Essays on General Linguistics» (1955), «The question of the origin of the Ukrainian language» (1956), «Selected works» (in 5 volumes; 1975–1983) etc.

In addition to scientific, organizational and methodological achievements, the civil position of L. A. Bulakhovskiy deserves deep respect. Great courage was a researcher's denial of Marr's theory who opposed the comparative and

historical method in linguistics, denounced the notion of a protolanguage and fully skipped the path of science reducing everything to the paleontological method and finding under its influence assertedly ancient root morphs in all the words.

L. A. Bulakhovskiy has left a noticeable trace in the development of Ukrainian and Slavic linguistics: accentuation, morphology, syntax, history of Ukrainian literary language etc. The scientist created hundreds of original researches in linguistics and methodology of language teaching for the descendants, his merit consists in the appearance of one of the editions of the Ukrainian spelling, participation in the compilation of dictionaries etc. It is to him that a special place in the history of domestic linguistics and linguodidactics is given. A powerful pleiad of scientists-linguists has appeared thanks to L. A. Bulakhovskiy, among whom – I. Bilodid, O. Melnychuk, Yu. Shevelyov, O. Tkachenko and A. Nepokupnyi, L. Humetska, M. Karpenko, V. Kolomiets, T. Lukinova and others.

The linguistic heritage of the scientist occupies a worthy place in the sphere of not only Ukrainian, but Slavic linguistics in general. It is a profound basis for further scientific researches and an example of the creation of true science for future generations of researchers.

Key words: *Leonid Bulakhovskiy, Slavic studies, history of Ukrainian linguistics, formation, development, modern Ukrainian language, phonetics, lexicology, comparative and historical linguistics, linguodidactic activities, teaching, scientific contribution.*

Важлива роль у розвитку слов'янського мовознавства, у тому числі й україністики, належить науковому доробку Л. А. Булаховського. Наукові здобутки дослідника охоплюють не лише різноманітні філологічні аспекти, а й лінгводидактичні. Назви основних його праць засвідчують ґрунтовність і глибину наукових інтересів, потужний інтелект ученого: «Походження та розвиток мови» (1925), «Вступ до порівняльної граматики слов'янських мов. Фонетика праслов'янської мови» (1927), «Основи мовознавства» (1931), «Исторический комментарий к русскому литературному языку» (1936; п'ять видань), «Русский литературный язык первой половины XIX в.» (у 2 т.; 1941, 1948), «Введение в языкознание» (1953), «Нариси з загального мовознавства» (1955), «Питання походження української мови» (1956), «Вибрані праці» (у 5 т.; 1975–1983: т. 1. Загальне мовознавство; т. 2. Українська мова; т. 3. Славістика. Російська мова; т. 4. Слов'янська акцентологія; т. 5. Слов'янська акцентологія) тощо. У контексті становлення і розвитку українського, слов'янського та порівняльно-історичного мовознавства обрана тема набуває особливої актуальності.

Дослідженням різнобічної наукової діяльності вченого займалися І. Білодід, В. Борковський, М. Булахов, Ю. Булаховська, В. Жадько, Т. Лукінова та інші. Вони описали життя й науково-педагогічну діяльність Л. Булаховського, узагальнили лінгвістичний і методичний доробок ученого.

Їхні здобутки становлять значну цінність у розвитку мовознавчої науки, зокрема славістики, україністики, компаративістики, проте багатогранність праць ученого спонукає до подальшого аналізу та створення наукових розвідок, присвячених ролі вченого у становленні українського мовознавства.

Незважаючи на існуючі наукові розвідки, присвячені аналізу праць видатного вченого-мовознавця, вважаємо за доцільне напередодні 130-ї річниці від Дня його народження звернутися до глибин його мудрості, актуалізувавши вагомість наукової спадщини лінгвіста й методиста. Попри значний часовий проміжок, що відділяє нас від періоду, коли жив і творив Л. А. Булаховський, його напрацювання та ідеї залишаються на часі, з огляду на що варто окреслити внесок науковця в історію становлення та розвитку мовознавчої науки в Україні.

Мета статті – виокремити внесок Л. А. Булаховського в історію української мовознавчої думки та розвиток лінгводидактики.

Поставлена мета передбачає виконання таких завдань:

- здійснити загальний огляд наукового доробку Л. А. Булаховського;
- виокремити внесок ученого в історію становлення та розвитку українського мовознавства;
- подати аналіз напрацювань дослідника в царині лінгводидактики.

Серед видатних постатей вітчизняної лінгвістичної науки чільне місце відводиться Л. А. Булаховському – докторові філологічних наук, професору, академіку АН УРСР, члену-кореспонденту АН СРСР, Заслуженому діячеві науки УРСР, відомому лінгводидактові. Незважаючи на плин часу, його потужні наукові напрацювання не втрачають своєї актуальності. До сфери дослідницьких інтересів ученого входили різноаспектні питання українського, слов'янського, порівняльно-історичного мовознавства та методики навчання мов.

Л. А. Булаховський (2 (14) квітня 1888 р. – 4 квітня 1961 р.) вищу освіту здобув на історико-філологічному факультеті Харківського університету (закінчив 1910 р.). Отримав диплом I ступеня та був відзначений золотою медаллю. За особливі успіхи в навчанні та проявлені наукові здібності молодого й перспективного випускника залишили на кафедрі слов'янської філології. Після складання магістерських іспитів отримав посаду приват-доцента цієї кафедри. Основними віхами його наукової і викладацької діяльності були Харківський університет, Харківська філія Інституту мовознавства при ВУАН, Інститут мовознавства АН УРСР (Київ), Інститут мови і літератури АН УРСР (Уфа) тощо, де він займався як науковою і викладацькою, так і адміністративною діяльністю. Так, у роки війни, під час евакуації до Уфи, він був заступником директора Інституту мови і літератури АН УРСР, у повоєнний час – директором Інституту мовознавства АН УРСР у Києві, працював на посадах професора, завідувача кафедр української мови, слов'янської філології Київського університету, очолював відділ російської мови, слов'янського та загального мовознавства Інституту мовознавства АН УРСР.

Окрім наукових, організаційних, методичних здобутків, заслуговує глибокої пошани громадянська позиція Л. А. Булаховського. Великої мужності вартувало науковцеві заперечення теорії Марра, котрий виступав проти порівняльно-історичного методу в мовознавстві, таврував поняття прамови і скочувався зі шляху науки на манівці, зводячи все до палеонтологічного методу й відшукуючи під його впливом у всіх словах начебто найдавніші кореневі морфи: *сал, бер, йон, рош*.

Як зазначає Т. Лукінова, на одному із зібрань у Харківському університеті таврували Л. А. Булаховського через незгоду з теорією Марра. Про це в 70-і рр. згадує його колишня аспірантка І. Журба: «Пам'ятаю похмурий осінній день 1933 року. В цей день проводилася лінгвістична дискусія про вчення Марра. Потєбнянська аудиторія Харківського університету. У президії Л. А. Булаховський, деякі викладачі університету, аспіранти. Прихильники Марра виступали за «нове вчення» Марра, нападали на Л. А. Булаховського за критику, за невизнання цього вчення науковим, марксистським. Леонід Арсенійович спокійно вислуховував несправедливі, подекуди грубі антинаукові виступи...

Наприкінці слово було надано професору Л. А. Булаховському. Він підвівся, зовні спокійний, обвів уважним поглядом аудиторію і сказав: «Совість радянського вченого не дозволяє мені визнавати праці Марра за наукове вчення про мову». І сів, не сказавши більше ні слова. Ні слова.

Розходилися ми з почуттям болю, глибокої пошани до вчителя. Леонід Арсенійович учив нас бути чесними, незламними.

30-і роки були для проф. Л. А. Булаховського нелегкими. Пам'ятаю, в день його народження я виступила в газеті «Укіжовець» (видавалася в Харкові Українським інститутом журналістики. – Т. Л.) з привітанням, поздоровленням. Написала, скільки добра він робить людям, молоді, який він чуйний, справедливий, добрий.

Через кілька днів я побачила Леоніда Арсенійовича в університеті. Він швидко йшов назустріч мені. Зупинився і, видимо схвильований, подякував за поздоровлення й добрі побажання. І раптом спитав: «Як же Ви не побоялись?». Цим, я думаю, сказано все...» (Лукінова Т., 2011, с. 10–11).

Складно переоцінити наукову спадщину Л. А. Булаховського у сферах загального й порівняльно-історичного мовознавства, славістики, синхронічної фонетики, лексикології, граматики, стилістики, лінгводидактики тощо. Він створив більше 400 наукових розвідок із названих галузей, зокрема: «Українська мова серед інших слов'янських», «Виникнення української мови та її положення серед інших слов'янських», «Питання походження української мови», «Українська літературна мова» тощо.

Найвагоміші неопубліковані напрацювання Л. В. Булаховського з україністики об'єднані в томі 2 «Української мови» та у 5-томному виданні за назвою «Вибрані праці».

Заслугою вченого є проект «Українського правопису» 1945 р., участь у створенні «Російсько-українського словника», підручника «Українська

мова», посібника «Курс української мови для вчителів», «Загальний курс української мови», «Курс сучасної української літературної мови» тощо.

Варто відзначити великі досягнення вченого в дослідженні слов'янської загалом та української акцентології зокрема, висвітлені в таких його працях: «Акцентологический комментарий к польскому языку», «Акцентологический комментарий к чешскому языку», «Болгарский язык как источник для реконструкции древнейшей славянской акцентологической системы», «Очерки древнейшего периода истории русского языка», «Порівняльно-історичні уваги до українського наголосу», «З історичних коментаріїв до українського наголосу», «Наголос українських прикметників», «Порівняльно-історичні коментарії до українського наголосу», «Український літературний наголос (Характеристика норми)» та ін.

Т. Товкайло (Товкайло Т., 1993, с. 12) зазначає, що Л. А. Булаховський зробив вагомий внесок у розвиток української акцентології. Так, у 1943 р. в Уфі виходить його посібник «Український літературний наголос: характеристика норми», де автор описує акцентуаційну систему української мови, простежує найважливіші особливості наголошування слів у діалектах української мови й вказує, що український наголос не становить собою чогось абсолютно усталеного: «Заховуючи в основному щодо місця наголошення особливості слов'янських говірок східнослов'янського типу, українська мова, часто разом із білоруською, виявляє певні індивідуальні риси, розвинені нею в її пізнішому житті. Певна кількість цих рис, виниклих під тими або іншими аналогічними впливами, по-різному виявляється в окремих діалектах і говірках, і, оскільки останні в практиці мовлення і окремих носіїв української мови і певних груп мовлян не бувають цілком замкнені, наслідком цього є нерідке вагання між можливостями вжити паралельні наголоси» (Товкайло Т., 1993, с. 12).

Л. А. Булаховський зауважує, що літературна мова намагається усунути діалектну строкатість у наголошенні, проте й у ній спостерігаються коливання в акцентологічних характеристиках слів. До таких випадків учений відносить:

- наголошення окремих типів префіксальних іменників (наголос на префіксі або на корені: ві'дбиток і відби'ток);
- вагання щодо місця наголосу віддієслівних іменників на зразок: ви'ховання й вихова'ння;
- перенесення наголосу на флексію в іменниках жіночого роду на кшталт: родовий відмінок однини нирки – називний відмінок множини ни'рки і нирки';
- наголос інфінітивів на -ти після приголосних тощо.

Систему найдавніших слов'янських акцентологічних ознак описано вченим у праці «Очерки древнейшего периода истории русского языка» (1915).

Лінгвіст приділяв значну увагу питанням української історичної та описової граматики. «Чимало явищ історичної морфології української мови

висвітлив Л. А. Булаховський у циклі статей «З історичних коментаріїв до української мови», що друкувалися в різних виданнях наукових записок і збірників протягом 1949–1952 рр., й пізніше, з додаванням нових рукописних матеріалів увійшли до, на жаль, незавершеної праці «Історичний коментарій до української літературної мови» (Бевзенко С., 1991, с. 178).

Об'єктом наукових інтересів дослідника був і український синтаксис. Власне його питанням присвячені розвідки: «Питання синтаксису простого речення в українській мові», «Основні синтаксичні поняття в застосуванні до простого речення», «Підмет і присудок в українській літературній мові».

Заслужують на увагу ґрунтовні напрацювання дослідника в загальномовознавчому та порівняльно-історичному аспектах, де він розглядає питання фонетики й фонології, лексикології та семасіології, лексикографії та етимології: «Введение в языкознание» й «Нариси з загального мовознавства». Окрім того, слід відзначити потужну розвідку, подану у вигляді окремих статей, об'єднаних назвою «Виникнення і розвиток літературних мов», а також працю «Русский литературный язык первой половины XIX века».

Л. А. Булаховський зробив значний внесок в історію української мови, перш за все – літературної (писемної), запропонувавши власне бачення її походження та стосунки із східнослов'янськими мовами й виокремивши питомо українські лінгвоособливості. Основою ж сучасної української літературної мови учений вважав кіївсько-полтавський діалект. «Вперше в українському мовознавстві питання, пов'язані з походженням української мови, знайшли детальне опрацювання у книзі Л. А. Булаховського «Питання походження української мови»..., в якій дано вичерпні для свого часу відповіді на найважливіші питання історії української мови – про мову стародавнього Києва та Київщини, про риси української мови в пам'ятках різного часу...» (Бевзенко С., 1991, с. 159). Дослідник високо оцінив внесок Т. Шевченка у становлення української літературної мови.

Історію української лінгводидактики вчений збагатив напрацюваннями, що засновані на досвіді його практичної діяльності та перевірені часом: «Кілька уваг до програми рідної мови...», «Методичні уваги до вчителя», «Методика мови і літератури», підручники з української мови для середньої школи та ін., у яких подано методичної поради й настанови для вчителів.

Л. А. Булаховський був яскравим представником однієї із кращих лінгвістичних шкіл України, де проявився науковий хист О. Потебні та яка активно функціонувала в Харкові і продовжує утримувати лідерську позицію й сьогодні. «За його підручниками й посібниками вчилися кілька поколінь студентів вищих навчальних закладів, які потім стали вчителями, працівниками науки й культури. Особлива роль Л. А. Булаховського в розвитку української славістики: саме за його ініціативою 1946 р. в Київському університеті ім. Т. Шевченка на філологічному факультеті було відкрито слов'янське відділення. Леонід Арсенійович з того часу завідував кафедрою славістики і викладав студентам історичні мовознавчі

дисципліни. Своїм учителем його називали й називають багато вчених, викладачів, серед них академіки І. Білодід, О. Мельничук, Ю. Шевельов, члени-кореспонденти НАН України О. Ткаченко й А. Непокупний, доктори філологічних наук А. Багмут, Л. Гумецька, М. Карпенко, В. Коломієць, Т. Лукінова, кандидати наук А. Матвієнко, Є. Павленко, Н. Романова, Ю. Яворська та ін.» (Лукінова Т., 2011, с. 12–13).

Отже, слід констатувати, що Л. А. Булаховський залишив помітний слід у розвитку українського і слов'янського мовознавства: акцентуації, морфології, синтаксису, історії української літературної мови та ін. Учений створив для нащадків сотні оригінальних наукових розвідок із лінгвістики й методики навчання мов, його заслугою є поява однієї з редакцій українського правопису, участь в укладанні словників тощо. Саме йому відводиться особливе місце в історії вітчизняного мовознавства й лінгводидактики. Завдяки Л. А. Булаховському з'явилася потужна плеяда вчених-лінгвістів, серед яких – І. Білодід, О. Мельничук, Ю. Шевельов, О. Ткаченко й А. Непокупний, Л. Гумецька, М. Карпенко, В. Коломієць, Т. Лукінова та ін.

Особливої шани вартує громадянська позиція видатного вченого, котрий у добу тоталітаризму зумів гідно відстоювати власні погляди на псевдонауку, чим сприяв природному поступу в розвитку мовознавчої царини.

Лінгвістична спадщина вченого посідає гідне місце у сфері не лише україністики, а й слов'янського мовознавства загалом. Вони є глибинним підґрунтям для подальших наукових досліджень і взірцем творення справжньої науки для майбутніх поколінь дослідників.

Одним із аспектів подальших напрацювань з обраної у статті теми є розвиток ідеї Л. А. Булаховського про особливості літературної мови Західної України. Окрім того, залишається недостатньо описаною викладацька діяльність ученого, аналіз якої може надихнути сучасників на нові лінгводидактичні експерименти, їх опис та узагальнення.

Список використаних джерел

1. Бевзенко С. П. Історія українського мовознавства. Історія вивчення української мови : [навчальний посібник] / С. П. Бевзенко. – К. : Вища шк., 1991. – 231 с.

2. Космеда Т. А. Витоки теорії невербальної комунікації в українському мовознавстві: актуалізація вчення Л. Булаховського / Т. А. Космеда, Т. Ф. Осіпова // Лінгвістичні дослідження : зб. наук. праць ХНПУ ім. Г. С. Сковороди. – 2015. – Вип. 40. – С. 74–81. – Бібліогр.: 18 назв, DOI: 10.5281/zenodo.32827.

3. Лисиченко Т. Ю. Леонід Арсенійович Булаховський (до 125-річчя від дня народження) / Т. Ю. Лисиченко // Лінгвістичні дослідження : зб. наук. праць ХНПУ ім. Г. С. Сковороди. – 2013. – Вип. 35. – С. 275–280. – Бібліогр.: 8 назв.

4. Лукінова Т. Б. Леонід Арсенійович Булаховський (до 50-річчя від дня смерті) / Т. Б. Лукінова // Мовознавство. – 2011. – № 6. – С. 3–13. – Бібліогр.: 15 назв.

5. Лукінова Т. Б. Подвижник науки й освіти (до 120-річчя від дня народження акад. Л. А. Булаховського) (1888–1961) / Т. Б. Лукінова // Мовознавство. – 2008. – № 1. – С. 3–13. – Бібліогр.: 13 назв.

6. Товкайло Т. І. Наголошення суфіксальних іменників чоловічого роду в сучасній українській літературній мові : дис. кандидата філол. наук : 10.02.02 / Товкайло Тамара Іванівна. – К., 1993. – 117 с. – Бібліогр.: 84 назви.

References

1. Bevzenko S. P. (1991). Istorija ukrajins'kogo movoznavstva. Istorija vy'vchennya ukrajins'koyi movy` [History of Ukrainian linguistics. History studying the Ukrainian language]. K. : Vy'shha shk., 231 (ukr).

2. Kosmeda T. A., Osipova T. F. (2015). Vy'toky` teoriiy neverbal'noyi komunikaciyi v ukrajins'komu movoznavstvi: aktualizaciya vchennya L. Bulaxovs'kogo [Origins of the theory of non-verbal communication in Ukrainian linguistics: actual update of L. A. Bulakhovskyi's teaching]. Linguistic researches: collection of scientific papers KhNPU named after G. S. Skovoroda, 40, 74–81, DOI: 10.5281/zenodo.32827 (ukr).

3. Ly'sy'chenko T. Yu. (2013). Leonid Arsenijovy'ch Bulaxovs'ky`j (do 125-richchya vid dnya narodzhennya) [Leonid Arseniyovych Bulakhovskyi (to the 50-th anniversary of death)]. Linguistic researches: collection of scientific papers KhNPU named after G. S. Skovoroda, 35, 275–280 (ukr).

4. Lukinova T. B. (2011). Leonid Arsenijovy'ch Bulaxovs'ky`j (do 50-richchya vid dnya smerti) [Leonid Arseniyovych Bulakhovskyi (to the 50-th anniversary of death)]. Linguistics, 6, 3–13 (ukr).

5. Lukinova T. B. (2008). Podvy'zhny`k nauky` j osvity` (do 120-richchya vid dnya narodzhennya akad. L. A. Bulaxovs'kogo) (1888–1961) [The ascetic of science and education (to the 120-th anniversary of the birth of acad. L. A. Bulakhovskyi) (1888–1961)]. Англ. назва журналу, 1, 3–13 (ukr).

6. Tovkajlo T. I. (1993). Nagoloshennya sufiks'al'ny`x imenny`kiv cholovichogo rodu v suchasnij ukrajins'kij literaturnij movi [The emphasis of suffixal nouns in masculine in modern Ukrainian literary language]. Candidate's thesis, 117 (ukr).

*Статтю рекомендовано до друку
кандидатом філологічних наук, доцентом,
доцентом кафедри української лінгвістики та методики навчання
ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний
педагогічний університет імені Григорія Сковороди»
Кардаш Ларисою Василівною*

Стаття надійшла до редакції 17 листопада 2017 року

Людмила Довбня

кандидат филологических наук, доцент,
доцент кафедры украинской лингвистики и методики обучения
ГВУЗа «Переяслав-Хмельницкий государственный педагогический
университет имени Григория Сковороды»,
ул. Сухомлинского, 30, 08400, г. Переяслав-Хмельницкий, Украина,
ljudmila_d@ukr.net

Тамара Товкайло

кандидат филологических наук, доцент,
доцент кафедры украинской лингвистики и методики обучения
ГВУЗа «Переяслав-Хмельницкий государственный педагогический
университет имени Григория Сковороды»,
ул. Сухомлинского, 30, 08400, г. Переяслав-Хмельницкий, Украина,
tovkaylo_t@ukr.net

**РОЛЬ Л. А. БУЛАХОВСКОГО
В ИСТОРИИ УКРАИНСКОГО ЯЗЫКОЗНАНИЯ**

Ljudmila Dovbnia

Ph. D in Philology, associate professor at the department of Ukrainian
language and methodology of teaching
SHEI «Pereiaslav-Khmelnytskyi State Pedagogical
Hryhorii Skovoroda University»,
Sukhomlynskogo str., 30, 08401 Pereiaslav-Khmelnytskyi, Ukraine,
ljudmila_d@ukr.net

Tamara Tovkaylo

Ph. D in Philology, associate professor at the department of Ukrainian
language and methodology of teaching
SHEI «Pereiaslav-Khmelnytskyi State Pedagogical
Hryhorii Skovoroda University»,
Sukhomlynskogo str., 30, 08401 Pereiaslav-Khmelnytskyi, Ukraine,
tovkaylo_t@ukr.net

**THE ROLE OF L. A. BULAKHOVSKYI IN THE HISTORY
OF UKRAINIAN LINGUISTICS**